

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ОБЛКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА СТРАХУВАННЯ

**ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА
ФІНАНСУВАННЯ:**

методичні рекомендації для проведення практичних занять
здобувачам вищої освіти освітнього ступеня «Молодший бакалавр»
спеціальності 201 «Агрономія» денної форми навчання

МИКОЛАЇВ
2021

УДК 657.1:336.7

О-72

Друкується за рішенням науково-методичної комісії обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету від 21.09.2021р., протокол № 1.

Укладачі:

- Н.М. Сіренко – д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет;
- О. А. Боднар – канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет.

Рецензенти:

- Т.М. Тихоступ – головний бухгалтер ДП «ДГ «Еліта» «Миколаївської державної сільськогосподарської дослідної станції Інституту зрошуваного землеробства НААН України»;
- Ю.Ю. Чебан – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Тематичний план дисципліни	6
Рекомендації щодо виконання практичних занять.....	7
Теми та плани практичних занять	8
Практичне заняття № 1-2. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет та метод	8
Практичне заняття № 3-4. Бухгалтерський баланс підприємства. Системи рахунків бухгалтерського обліку та подвійний запис	13
Практичне заняття № 5-6 Сучасні форми безготівкових розрахунків. Облік грошових розрахунків та кредитних операцій	19
Практичне заняття № 7-8. Облік необоротних активів	27
Практичне заняття № 9-10. Облік розрахунків за виплатами працівникам	32
Практичне заняття №11-12. Облік витрат та виходу продукції рослинництва. Обчислення собівартості продукції рослинництва ...	36
Практичне заняття №13. Суть і призначення фінансів в умовах ринку	41
Питання для підсумкового контролю знань	44
Список рекомендованої літератури.....	46

ВСТУП

Бухгалтерський облік нині є важливою частиною економічної науки, забезпечуючи, необхідні для відображення господарської діяльності та контролю за її результатами дані. Облік перетворився на міжнародну мову бізнесу і став обов'язковою передумовою успішної діяльності кожного підприємства. Лише глибоке, всебічне й послідовне вивчення теоретичних основ та чинної практики облікового процесу, системи керівництва ним та його регулювання, відповідних нормативних актів з обліку забезпечує належне їх ведення та відповідну практичну користь. Саме тому дисципліна «Основи бухгалтерського обліку та фінансування» спрямована на спрямування системи знань з теорії та практики ведення бухгалтерського обліку та фінансування на підприємствах; поглиблене засвоєння здобувачами вищої освіти методологічних основ та найважливіших принципів бухгалтерського обліку в галузях АПК; оволодіння та вироблення навичок використання методичних прийомів і техніки складання первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку в практичній роботі; застосування облікових даних для контролю і аналізу господарської діяльності з метою прийняття управлінських рішень.

Мета дисципліни: підготовка молодших бакалаврів за спеціальністю 201 «Агрономія», здатних розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у ході професійної діяльності у галузі агрономії; засвоєння основ бухгалтерського обліку і фінансування; набуття практичних навичок документального оформлення господарських операцій, ведення облікових реєстрів, складання і аналізу фінансової звітності.

Завдання дисципліни: оволодіння здобувачами вищої освіти організаційними і методичними прийомами бухгалтерського обліку і фінансування.

Предмет дисципліни: об'єкти бухгалтерського обліку і аудиту; способи оцінки об'єкта; загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку; облікові процедури; облік окремих видів господарських операцій підприємств; фінансова звітність.

Об'єкти дисципліни: господарські засоби, джерела їх утворення, господарські процеси.

До системи компетентностей належать:

1. Інтегральна компетентність (інтк) - здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теоретичних основ та методів відповідної науки і характеризується невизначеністю умов..

2. Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства

та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК10. Здатність працювати в команді.

3. Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності:

СК9. Здатність прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен досягти наступних програмованих результатів навчання:

ПРН1. Аналізувати основні етапи і закономірності історичного розвитку для формування громадської позиції.

ПРН2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

ПРН3. Обговорювати і пояснювати основи, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки й права.

ПРН10. Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки.

ПРН15. Планувати економічно вигідне виробництво сільськогосподарської продукції.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Модулі курсу			Найменування змістових модулів	Розподіл навчального часу			Термін виконання, тижднів	Термін контрольного заходу
Найменування	Обсяг, кредит	Сума залікових балів		лекції	практичні	самостійна робота		
Теоретичні основи бухгалтерського обліку	1,13	19-33	Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет та метод	2	4	11	1,2	2
			Бухгалтерський баланс підприємства. Системи рахунків бухгалтерського обліку та подвійний запис.	2	4	11	3-5	5
Всього за змістовий модуль: 34 год				4	8	22	x	x
Основи фінансового обліку та фінансування	2,87	41-67	Сучасні форми безготівкових розрахунків. Облік грошових розрахунків та кредитних операцій.	2	4	11	6,7	7
			Облік необоротних активів.	2	4	11	8,9	9
			Облік розрахунків за виплатами працівникам.	2	4	11	10,11	11
			Облік витрат та виходу продукції рослинництва. Обчислення собівартості продукції рослинництва.	2	4	11	12,13	13
			Суть і призначення фінансів в умовах ринку	2	2	14	14,15	15
Всього за змістовий модуль: 86 год				10	18	58	x	x
Всього	3,0	60-100		14	26	80	x	x

РЕКОМЕНДЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні завдання з курсу «Основи бухгалтерського обліку та фінансування» виконуються здобувачами вищої освіти протягом семестру згідно з програмою курсу з метою закріплення теоретичних знань. Викладачем, який веде практичні заняття, здійснює поточний контроль виконання практичних завдань шляхом перевірки наявності виконаних завдань та індивідуальної співбесіди зі здобувачем вищої освіти за кожним завданням. Кожне завдання оцінюється окремо відповідно до встановлених критеріїв оцінки.

Виконання практичних завдань має творчий характер. Попередньо здобувач вищої освіти повинен вивчити відповідні теми за рекомендованою літературою, список якої наведено в кінці робочої програми.

Далі слід детально вивчити матеріал за даною темою викладений у рекомендованих підручниках, навчальних посібниках та додаткової літератури, в тому числі періодичній, зібрати фактичний матеріал, якщо цього вимагає зміст, глибоко з'ясувати питання і тільки після цього приступити до виконання практичної роботи.

При вирішенні задач потрібно дотримуватися такого порядку:

1. Оволодіти основним змістом теми, використовуючи рекомендовану літературу та конспект відповідної лекції.
2. Ознайомитись з умовами завдання, продумати методику вирішення задачі.
3. Виконати рішення, дотримуючись його логічної послідовності та пояснюючи хід виконання розрахунків. При необхідності результати розрахунків внести до відповідних таблиць;
4. Проаналізувати отримані результати, сформулювати висновки, що пояснюють їх економічний зміст.

З незрозумілих питань курсу здобувач вищої освіти може одержати консультацію викладача дисципліни у відповідні дні, за графіком, установленим кафедрою.

ТЕМИ ТА ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1-2

Тема 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет та метод (4 год.)

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти необхідності реєстрації господарських операцій, сутності бухгалтерського обліку та його елементів.

Питання для опитування:

1. Загальна характеристика господарського обліку, його виникнення і розвиток.
2. Поняття та види вимірників в бухгалтерському обліку.
3. Предмет бухгалтерського обліку.
4. Елементи методу бухгалтерського обліку, їх характеристика

Додаткові питання:

1. У чому полягає суть господарського обліку?
2. Наведіть порівняльну характеристику видів господарського обліку.
3. Які суб'єкти господарської діяльності повинні вести бухгалтерський облік?
4. Хто є користувачами облікової інформації?
5. Назвіть та охарактеризуйте основні принципи, на яких ґрунтується бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні?
6. Які суб'єкти господарювання застосовують положення МСФЗ?
7. З якою метою й які органи здійснюють регулювання бухгалтерського обліку?
8. Що є предметом бухгалтерського обліку?
9. Наведіть приклади господарських засобів та джерел їх утворення на підприємстві.
10. Що розуміють під активами підприємства? Навести приклади та обґрунтувати їх.
11. У чому полягає різниця між оборотними та необоротними активами підприємства?
12. Охарактеризуйте найважливіші господарські процеси підприємства.
13. Охарактеризуйте елементи методу бухгалтерського обліку.
14. Що таке документообіг? З якою метою та у якій формі здійснюється його організація?
15. Які вимоги встановлені до складання та зберігання первинних документів, облікових реєстрів і звітності?
16. Особливості проведення інвентаризації та в яких випадках вона проводиться.
17. Оцінювання та калькуляція як система вартісного виміру об'єктів

обліку?

Ключові слова: господарський облік, бухгалтерський облік, грошові вимірники, грошові вимірники.

Keywords: accounting, accounting, monetary instruments, monetary instruments.

Для успішного виконання тестових і практичних завдань за темою «Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет та метод» рекомендується опрацювати наступні **літературні джерела**:

[1-7, 11, 13, 15, 17,18]

Практичні завдання:

Завдання 1. Пов'язати наведені нижче терміни з їх визначеннями. Для цього проставити ліворуч від номеру терміну відповідну літеру.

Термін	Визначення
(1) Адміністрація	А. Податкові служби, банки і аудиторська служба
(2) Власники	Б. Фізичні та юридичні особи, які потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень
(3) Внутрішні користувачі	В. Засновники і учасники підприємства, менеджери, управлінці всіх рівнів
(4) Дебітори	Г. Група людей, що вклали у справу свій капітал і ризикують найбільше, ніж будь-хто, і зацікавлені в одержанні максимального прибутку
(5) Зовнішні користувачі	Д. Юридичні та фізичні особи, перед якими у підприємства є заборгованість за надані послуги, відвантажену продукцію тощо
(6) Користувачі звітності	Е. Група людей на підприємстві, яка несе повну відповідальність за управління його діяльністю і досягнення цілей, що стоять перед ним
(7) Кредитори	Є. Юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів

Завдання 2. Виконати групування господарських засобів і джерел їх утворення на підприємстві за даними наведеними у таблиці.

Вихідні дані:

Господарські засоби підприємства та джерела їх утворення станом на 1 жовтня поточного року

№ з/п	Найменування господарських засобів і джерел їх утворення	Сума, тис. грн.
1.	Будівлі і споруди	361770
2.	Паливо для виробничих потреб	650
3.	Павільйони і палатки	9000
4.	Вантажні автомашини	14000
5.	Електродвигуни	2820
6.	Холодильне обладнання	51080
7.	Касові апарати	3240
8.	Статутний фонд.	633390
9.	Терези торгівельні	740
10.	Заборгованість постачальникам	24140
11.	Товари	15150
12.	Пайовий капітал	10980
13.	Резервний капітал	7690
14.	Заборгованість робітникам підприємств по оплаті праці	29060
15.	Господарчий і торгівельний інвентар	9870
16.	Інший додатковий капітал	2510
17.	Тара	12060
18.	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	17550
19.	Короткострокова позика банку	6000
20.	Матеріали для виробничих потреб	131050
21.	Готівка в касі	550
22.	Заборгованість профспілці по відрахуванням на соцстрах	1620
23.	Гроші на розрахунковому рахунку	17580
24.	Заборгованість підзвітних осіб	560
25.	Заборгованість покупців	3150
26.	Цільове фінансування	16720
27.	Продукти у виробництві	34850
28.	Виробниче обладнання	90140
29.	Заборгованість різним підприємствам	2450
30.	Заборгованість фінансовим органам	1500
31.	Нерозподілений прибуток	4650

Групування об'єктів бухгалтерського обліку виконати у таблиці.

Об'єкти бухгалтерського обліку	Сума, тис. грн.
Господарські засоби	
1. Необоротні активи	
1.1.	
1.2.	
Всього	
2. Оборотні активи.	
2.1.	
2.2.	
Всього	
Разом	
Джерела утворення господарських засобів	
3. Джерела власних засобів	
3.1	
3.2.	
Всього	
4. Джерела позикових засобів	
4.1.	
4.2.	
Всього	
Разом	

Підрахувати загальну суму господарських засобів та джерел утворення господарських засобів. Зробити висновок про те чи завжди сума господарчих засобів повинна дорівнювати сумі джерел їх утворення.

Підготовка доповідей та презентацій за темою:

1. Історія розвитку бухгалтерського обліку.
2. Розвиток бухгалтерського обліку в Україні.
3. Необхідність та особливості впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності в практику бухгалтерського обліку українських підприємств.

Тестові завдання:

1. Господарський облік поєднує в собі такі види обліку:
  - а) статистичний та бухгалтерський;
  - б) бухгалтерський та оперативний;
  - в) оперативний, бухгалтерський та статистичний;
  - г) бухгалтерський, статистичний та натуральний.
2. Внутрішні користувачі бухгалтерської інформації це:
  - а) власники та учасники підприємства;
  - б) кредитори та постачальники;

- в) банки та інвестори.
3. Зовнішніми користувачами бухгалтерської інформації є:
- а) власники;
  - б) менеджери;
  - в) податкова адміністрація;
  - г) адміністрація підприємства.
4. Які дані про підприємство найбільше зацікавлять кредитора?
- а) заробітна плата менеджерів та економістів;
  - б) податки, які сплачує підприємство;
  - в) платоспроможність підприємства.
5. Предмет бухгалтерського обліку - це:
- а) господарська діяльність підприємства, яка складається з окремих господарських операцій, які змінюють стан господарських засобів та джерел їх утворення;
  - б) контроль за використанням засобів господарства;
  - в) кругообіг господарських засобів .
6. Об'єктами бухгалтерського обліку виступають:
- а) господарські засоби;
  - б) джерела утворення господарських засобів;
  - в) господарські процеси;
  - г) усі відповіді вірні.
7. В бухгалтерському обліку основними засобами вважаються:
- а) засоби праці строком корисної експлуатації більше одного року;
  - б) усі засоби праці незалежно від строку служби;
  - в) засоби праці вартістю понад 500 грн.;
  - г) засоби праці та предмети праці.
8. В бухгалтерському обліку до МШП відносяться:
- а) засоби праці;
  - б) засоби, строк експлуатації яких до року або протягом одного операційного циклу підприємства;
  - в) засоби виробництва;
  - г) усі предмети праці.
9. Статутний капітал - це:
- а) зафіксована у статутних документах загальна вартість активів, які є внеском власників у капітал підприємства;
  - б) перевищення доходів підприємства над його витратами за період;
  - в) капітал, створений за рахунок прибутку, необхідний для покриття незапланованих витрат та збитків.
10. Під незавершеним виробництвом розуміють:
- а) оборотні засоби сфери обертання;
  - б) предмети праці, які знаходяться в обробці на робочих місцях;
  - в) засоби праці та предмети праці;
  - г) сировина та матеріали, що знаходяться на складах.
11. Джерела створення господарських засобів поділяються на:
- а) позикові та залучені;

- б) власні та залучені;
  - в) закріплені та спеціального призначення;
  - г) позичені, спеціального призначення та залучені.
12. Яке з наведених тверджень неправильне:
- а) готова продукція - оборотні засоби;
  - б) необоротні активи відображаються у складі власного капіталу;
  - в) аванси одержані – зобов'язання.
13. Метод бухгалтерського обліку - це:
- а) спосіб ведення бухгалтерського обліку;
  - б) форма ведення бухгалтерського обліку;
  - в) система способів, за допомогою яких об'єкти обліку безперервно відображаються та узагальнюються за якісно однорідними ознаками.
14. Які елементи методу бухгалтерського обліку використовуються для первинного спостереження:
- а) документація;
  - б) оцінка та калькуляція;
  - в) рахунки та подвійний запис.
  - г) фінансова звітність
15. За допомогою якого з елементів методу виявляються не оприбутковані цінності:
- а) документація;
  - б) інвентаризація;
  - в) оцінка
  - г) калькуляція.

Практичне заняття № 3-4

Тема: Бухгалтерський баланс підприємства. Системи рахунків бухгалтерського обліку та подвійний запис (4 год.)

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти елементів бухгалтерського обліку: баланс, рахунки, подвійний запис; навчитися визначати тип господарських операцій.

Питання для опитування:

1. Бухгалтерський баланс, його зміст, структура;
2. Зміни в балансі, зумовлені господарськими операціями;
3. Взаємозв'язок між балансом і рахунками;
4. Призначення рахунків бухгалтерського обліку;
5. Побудова рахунків бухгалтерського обліку;
6. Подвійний запис, його суть і значення.

Додаткові питання:

1. Що таке бухгалтерський рахунок?
2. Наведіть приклади активних і пасивних рахунків.
3. Як рахунки пов'язані з бухгалтерським балансом?
4. Як визначаються обороти та кінцеві залишки по активних і пасивних рахунках?
5. Чому запис на рахунках називається подвійним?
6. Що означає відкрити рахунок?
7. Як і з якою метою узагальнюють дані синтетичного і аналітичного обліку? Показати на прикладі.
8. Практичне значення класифікація рахунків.
9. Наведіть приклади рахунків: господарських коштів; джерел коштів; господарських процесів і їх результатів.
10. Що характеризує класифікація рахунків за структурою?
11. Що таке План рахунків? Як у ньому згруповано рахунки? Поясніть структуру коду бухгалтерського рахунка.

Ключові слова: звітність підприємства, фінансовий стан, баланс, господарський процес, господарські операції, план рахунків.

Keywords: financial statements, balance sheet, business process, state support operations, account plan.

Для успішного виконання тестових і практичних завдань за темою «Бухгалтерський баланс підприємства. Системи рахунків бухгалтерського обліку та подвійний запис» рекомендується опрацювати наступні літературні джерела:

[1-7, 11, 13, 15, 17,18]

Практичні завдання:

Завдання 1

Дати економічну характеристику рахунків бухгалтерського обліку(10, 20, 23, 26, 30, 37, 40, 44, 63, 68, 79) за наступною схемою:

- повна назва рахунку згідно з діючим Планом рахунків;
- відношення рахунку до балансу;
- структура рахунку;
- об'єкти, що на ньому обліковуються.

Завдання 2

Зробити групування (у таблиці) приведених нижче рахунків бухгалтерського обліку за економічним змістом.

Таблиця - Класифікація рахунків за економічним змістом

Рахунки обліку господарських засобів	Рахунки обліку джерел господарських засобів	Рахунки господарських процесів

Вихідні дані для виконання завдання:

201 «Сировина і матеріали», 203 «Паливо», 22 «МШП», 10 «Основні засоби», 82 «Відрахування на соціальні заходи», 28 «Товари», 30 «Готівка», 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками», 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками», 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», 372 «Розрахунки з підзвітними особами», 641 «Розрахунки за податками й платежами», 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)», 48 «Цільове фінансування і цільові надходження», 60 «Короткострокові позики банку», 15 «Капітальні інвестиції», 31 «Рахунки в банках», 16 «Довгострокова дебіторська заборгованість», 473 «Забезпечення гарантійних зобов'язань», 23 «Виробництво», 40 «Зареєстрований капітал», 83 «Амортизація», 91 «Загальновиробничі витрати», 26 «Готова продукція», 791 «Результат основної діяльності», 702 «Доход від реалізації готової продукції», 24 «Брак у виробництві».

Завдання 3

1. Сформулювати зміст господарських операцій, що наведені в журналі реєстрації господарських операцій.

2. Відкрити бухгалтерські рахунки та записати на них наведені нижче господарські операції.

3. Підрахувати обороти по рахунках і визначити по кожному рахунку кінцеве сальдо.

4. Скласти оборотну відомість по синтетичних рахунках. Зіставити підсумки колонок «Обороти за місяць» з підсумком по журналу реєстрації господарських операцій.

5. Скласти кінцевий баланс.

Баланс підприємства (на начало звітного періоду), тис. грн.

Актив		Пасив	
Стаття	сума	Стаття	сума
Основні засоби	200000	Статутний капітал	350000
Сировина й матеріали	150000	Нерозподілений прибуток підприємства	17000
Запаси	10500	Короткострокові кредити банків	3500
Готівка	200	Розрахунки з постачальниками і підрядниками	2500
Рахунки в банках	16000	Розрахунки за податками й платежами	300
Розрахунки з підзвітними особами	800	Розрахунки з оплати праці	8200
Розрахунки з іншими дебіторами	4000		
Баланс		Баланс	

Журнал реєстрації господарських операцій

№ операції	Економічний зміст	Сума, грн.	Кореспонденція рахунків	
			дебет	кредит
1		8200	Готівка	Рахунки в банках
2		300	Розрахунки за податками й платежами	Рахунки в банках
3		8200	Розрахунки з оплати праці	Каса
4		3500	Короткострокові кредити банків у національній валюті	Рахунки в банках
5		1500	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	Рахунки в банках
6		10000	Основні засоби	Статутний капітал
7		400	Рахунки в банках	Розрахунки з іншими дебіторами
8		60	Каса	Рахунки в банках
9		1000	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	Рахунки в банках
10		30	Розрахунки з підзвітними особами	Каса
11		80	Виробництво	Розрахунки з підзвітними особами
12		35000	Виробництво	Сировина й матеріали
13		5000	Виробництво	Паливо
	Разом			

Тестові завдання:

1. Рахунок бухгалтерського обліку - це:
  - а) спосіб неперервного обліку визначеної групи засобів;
  - б) групування джерел створення господарських засобів;
  - в) групування господарських засобів.
2. Подвійний запис - це:
  - а) запис кожної операції у одній і тій же сумі на двох рахунках: на одному - по дебету, на другому - по кредиту;
  - б) реєстрація на рахунках господарських операцій;
  - в) відображення на рахунках господарських засобів та джерел їх утворення.

3. Облік на забалансових рахунках ведеться:
- а) за допомогою подвійного запису;
  - б) без використання методу подвійного запису;
  - в) відповіді а) і б).
4. $S_k = S_p + ДО - КО$ - визначення кінцевого сальдо на:
- а) активних рахунках;
  - б) пасивних рахунках.
  - в) за балансових,
- де S_p - початкове сальдо, $ДО$ – дебетовий оборот, $КО$ – кредитовий оборот, S_k – кінцеве сальдо.
5. $S_k = S_p - ДО + КО$ - визначення кінцевого сальдо на:
- а) активних рахунках;
  - б) пасивних рахунках;
  - в) за балансових;
  - г) немає вірної відповіді.
6. Сальдо кінцеве по активних рахунках дорівнює нулю, якщо:
- а) протягом місяця по рахунку не було руху засобів;
  - б) $ДО = КО$;
  - в) $S_p + ДО = КО$;
  - г) $S_p + ДО < КО$.
7. Субрахунок - це:
- а) перша ступінь деталізації синтетичного рахунку;
  - б) рахунок аналітичного обліку;
  - в) забалансовий рахунок.
8. Сальдо кінцеве по пасивних рахунках дорівнює нулю, якщо:
- а) протягом місяця не було руху по рахунку;
  - б) $S_p + КО = ДО$;
  - в) $ДО = КО$;
  - г) $S_p + КО < ДО$.
9. Шахова оборотна відомість призначена для перевірки:
- а) повноти записів в системі синтетичних рахунків;
  - б) кореспонденції між рахунками бухгалтерського обліку;
  - в) правильності підрахунку підсумків по рахунку.
10. Яке призначення мають оборотні відомості по аналітичних рахунках:
- а) для узагальнення показників поточного бухгалтерського обліку;
  - б) для отримання необхідних даних про існування, рух ресурсів капіталу, зобов'язань;
  - в) для узагальнення та перевірки оборотів та залишків н аналітичних рахунках, які об'єднані відповідним синтетичним рахунком.
11. Бухгалтерський баланс складається на підставі:
- а) залишків на кінець місяця аналітичних рахунків;
  - б) даних синтетичних рахунків;
  - в) залишків на кінець місяця синтетичних рахунків.

12. В якій сумі буде визначений залишок на кінець місяця на рахунку 30 «Готівка», якщо сальдо початкове складає 100 грн., оприбутковано до каси за місяць 280 грн., а видано з каси за місяць 130 грн.

- а) 50,0;
- б) 250,0;
- в) 100,0
- г) 130,0.

13. Аналітичні рахунки - це:

- а) рахунки, призначені для обліку наявності та руху джерел утворення господарських засобів;
- б) рахунки, які дають узагальнені дані по економічно однорідних групах засобів, джерел їх створення та господарських операціях;
- в) рахунки, які використовуються для деталізації інформації про об'єкти, які обліковуються на синтетичному рахунку.

14. Класифікація рахунків - це:

- а) групування рахунків за визначеними однорідними ознаками;
- б) єдиний систематизований перелік рахунків;
- в) система обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства.

15. Вказати, який з наведених рахунків аналітичний:

- а) рахунок «Виробничі запаси»;
- б) рахунок «Сировина та матеріали»;
- в) рахунок «Мідь»;
- г) рахунок «Виробництво».

16. Синтетичні рахунки - це:

- а) рахунки, призначені для обліку наявності та руху джерел створення господарських засобів;
- б) рахунки, які дають узагальнені дані по економічно однорідних групах засобів, джерел їх створення та господарських операціях;
- в) рахунки, призначені для обліку наявності та руху господарських засобів підприємства.

17. План рахунків бухгалтерського обліку - це:

- а) класифікатор загальної номенклатури синтетичних показників бухгалтерського обліку;
- б) перелік аналітичних рахунків, які використовуються в обліку;
- в) сукупність синтетичних та аналітичних рахунків;
- г) сукупність синтетичних, аналітичних рахунків та субрахунків.

18. Які об'єкти обліку відображаються на рахунках класів 1, 2, 3:

- а) господарські процеси;
- б) джерела створення господарських ресурсів;
- в) господарські засоби
- г) господарські засоби та джерела формування майна.

19. Які об'єкти обліку відображаються на рахунках класів 4-6:

- а) активи, які належать підприємству;
- б) господарські процеси;
- в) джерела формування господарських засобів

- г) активи, які не належать підприємству.
20. Які об'єкти обліку відображаються на рахунках класу 7:
- а) джерела власного капіталу;
  - б) витрати за елементами;
  - в) доходи та результати діяльності
  - г) витрати за видами діяльності.

Практичне заняття № 5-6

Тема 3. Сучасні форми безготівкових розрахунків. Облік грошових розрахунків та кредитних операцій (4 год.)

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти особливостей здійснення готівкових та безготівкових розрахунків.

Питання для опитування:

1. Облік касових операцій.
2. Заповнення первинної документації.
3. Відображення касових операцій в касовій книзі.
4. Облік операцій на рахунках в банках.
5. Бухгалтерська обробка виписок банку.
6. Відображення господарських операцій на рахунках 30, 31.

Додаткові питання:

1. Хто здійснює ведення касових операцій на підприємстві?
2. Хто забезпечує збереження коштів?
3. Яким документом оформляється надходження і видача готівки?
4. В якому обліковому реєстрі здійснюється аналітичний облік касових операцій?
5. Синтетичний облік касових операцій.
6. Документи, які необхідно оформити для відкриття рахунків в банках.
7. Сучасні форми безготівкових рахунків.
8. Бухгалтерська обробка виписок банку.
9. Аналітичний та синтетичний облік операцій на рахунках в банках.
10. Організація синтетичного та аналітичного обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками.
11. Особливості обліку розрахунків на податках і платежах.
12. Облік розрахунків по страхуванню.
13. Облік розрахунків з покупцями і замовниками.
14. Облік розрахунків з підзвітними особами.
15. Облік розрахунків по відшкодуванню матеріальних втрат.
16. Механізм отримання кредиту.
17. Економічні відмінності коротко – і довгострокових кредитів.
18. Синтетичний та аналітичний облік кредитів банку.

Ключові слова: касові операції, готівка, видатковий касовий ордер, прибутковий касовий ордер, матеріальні цінності, каса, рахунок, зобов'язання.

Keywords: cash transactions, cash, cash withdrawal order, payroll order, material assets, cash register, account, obligations

Для успішного виконання тестових і практичних завдань за темою «Сучасні форми безготівкових розрахунків. Облік грошових розрахунків та кредитних операцій» рекомендується опрацювати наступні *літературні джерела*:

[1-7, 11, 13, 15, 17,18]

Практичні завдання:

Завдання 1

Ліміт каси ФГ “Барвінок” станом на 01.07.2021 р. встановлюється на підставі розрахунку середньоденного надходження готівки в касу.

Договором з обслуговуючим банком встановлено строк здачі готівки:

- щодня;
- один раз на п'ять днів.

Для складання Розрахунку враховуються всі види готівкових надходжень у касу підприємства в повному обсязі, окрім сум, отриманих з банків.

Три місяці з останніх дванадцяти, що передують даті встановлення (перегляду) ліміту каси, з найбільшими обсягами надходжень — це вересень-листопад 2015 р. За цей час надходження склали відповідно 120100 грн, 130000 грн, 119300 грн. Кількість робочих днів у цьому періоді — 65 (*визначається підприємством самостійно згідно з графіком його роботи*).

Визначити ліміт каси ФГ “Барвінок”:

- 1) при щоденному строку здачі готівки;
- 2) при строку здачі готівки один раз на п'ять днів.

Завдання 2

Ліміт каси ТОВ “Золота Нива” станом на 01.07. 2021 р. визначається на підставі розрахунку середньоденних витрат готівки з каси. При цьому до розрахунку включаються всі види готівкових витрат підприємства (на господарські потреби, повернення фінансової допомоги, повернення внесків до статутного капіталу тощо), окрім виплат, пов'язаних з оплатою праці, пенсій, стипендій, дивідендів.

Три місяці з останніх дванадцяти, що передують даті встановлення (перегляду) ліміту каси, з найбільшими обсягами витрат — це період із серпня по жовтень 2021 р. За цей час витрата готівки склала відповідно 118900 грн, 129100 грн, 130000 грн. Кількість робочих днів у цьому періоді — 65.

Визначити ліміт каси підприємства.

Завдання 3

Визначити шифри кореспондуючих рахунків по господарських операціях в касі ПСП “Маяк” (табл. 3.1). Скласти Прибутковий касовий ордер № 401 та Видатковий касовий ордер № 901. Зробити записи в Касовій книзі за 03.01.20__р.

Таблиця 3.1. Журнал реєстрації господарських операцій в касі ПСП «Маяк» за січень 20__ р. (витяг)

Дата	Номер документа	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція рахунків	
				Дебет	Кредит
03.01	401	Від Крилова М.І. надійшла виручка за реалізацію м'яса за готівку	380		
03.01	901	Петренку А.І. видано кошти в підзвіт на відрядження	250		
03.01	402	Від Даринко С.В. отримано у порядку відшкодування матеріальних збитків	120		
03.01	403	За чеком № 383520 отримано з поточного рахунку на виплату заробітної плати	45870		
03.01	902	Виплачена за відомістю заробітна плата	45000		
04.01	404	Від Костенко Ю.Г. повернуто невикористану підзвітну суму	100		
04.01	405	Оприбутковані надлишки готівки, виявлені при інвентаризації	90		
05.01	903	Внесені на поточний рахунок невикористані грошові кошти на оплату праці	870		
05.01	406	Внесена в касу орендна плата	395		
05.01	407	Від ТОВ “Мрія” надійшла виручка за реалізовану соняшникову олію	1050		

Завдання 4

Визначити шифри кореспондуючих рахунків по господарських операціях на рахунках в банках ПСП “Маяк” (табл. 3.2).

Розкрити особливості використання під час здійснення розрахункових операцій платіжних інструментів у формі: акредитива, меморіального ордера, платіжної вимоги, платіжної вимоги-доручення, платіжного доручення, розрахункового чека.

Таблиця 3.2. Журнал реєстрації господарських операцій на рахунках в банках ПСП “Маяк” за січень 20__ р. (витяг)

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція рахунків	
			Дебет	Кредит
1.	Зарахована заборгованість від ЗАТ “Лакталіс - Україна” за реалізоване молоко	45000		
2.	За платіжним дорученням № 588 перераховано заборгованість за податками	1050		
3.	За платіжним дорученням № 589 сплачена вартість робіт та послуг, виконаних ЗАТ “Агропромінвест”	3300		
4.	Оплачено рахунок-фактуру підрядної організації ВАТ “Облагропромтехніка” за надані послуги	450		
5.	Перераховано платежі до Пенсійного фонду	3000		
6.	Перераховано банку відсотки за користування позикою	2000		
7.	Отримано передоплату від консервного заводу за овочі	5200		
8.	Погашена короткострокова позика	50000		
9.	За чеком № 383520 з поточного рахунку видано кошти на оплату праці	45870		
10.	Повернені невикористані на оплату праці грошові кошти	870		

Завдання 5

Згідно з наказом керівника ПСП “Маяк” від 05.11.20__ р. головний агроном підприємства Тарасенко М.О. відряджається на семінар з питань нових систем обробітку ґрунту, який відбудеться в місті Херсоні на базі Херсонського державного аграрного університету, строком на 2 дні з (08.11 до 09.11.20__ р). Відповідно до наказу керівника підприємства Тарасенку М.О. з каси було видано 750 грн. Після повернення з відрядження працівник подав звіт про використання підзвітних сум, до якого додав квитки на проїзд і квитанцію про сплату за проживання в готелі. Сума звіту становила: вартість проїзду до місця призначення і назад – 180 грн, вартість проживання в готелі 450 грн. Суму добових визначити самостійно.

Необхідно: заповнити Посвідчення про відрядження та скласти Звіт про використання коштів, наданих на відрядження або підзвіт.

Тестові завдання:

1. Касові операції в Україні здійснюються відповідно до:
  - а) Інструкції „Про безготівкові розрахунки в Україні”, затвердженої постановою Правління НБУ від 21.01.2004 року № 22;
  - б) Положення про ведення касових операцій в національній валюті України, затвердженого Правлінням НБУ від 15.12.2004 р. № 637;
  - в) Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 “Запаси”, затвердженого Наказом МФУ від 20.10.1999 року № 246;
  - г) Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджене наказом МФУ від 08.10.99 р. № 237.
2. До ведення касових операцій не допускаються особи, які:
  - а) раніше притягалися до кримінальної відповідальності, судимість у яких не погашена або не знята у встановленому порядку;
  - б) страждають хронічними психічними захворюваннями;
  - в) систематично порушують громадський порядок;
  - г) зловживають спиртними напоями;
  - д) правильні відповіді а), б) і г);
  - е) правильні відповіді а), б), в) і г).
3. З касиром повинен бути укладений договір:
  - а) доручення;
  - б) зберігання;
  - в) про повну матеріальну відповідальність;
  - г) законодавством не передбачено обов’язкове укладення договору.
4. Ліміт каси для кожного підприємства встановлюється:
  - а) самостійно;
  - б) податковою інспекцією;
  - в) банком;
  - г) аудиторською фірмою.
5. Оформлення касових операцій здійснюється :
  - а) прибутковим касовим ордером;
  - б) лімітно-забірною карткою;
  - в) видатковим касовим ордером;
  - г) правильні відповіді а) і в).
6. Оприбуткування готівки в касу здійснюється на підставі:
  - а) прибуткового касового ордера;
  - б) чекової книжки;
  - в) касової книги;
  - г) акредитива.
7. Скільки підписів має бути на видатковому касовому ордері:
  - а) 3;
  - б) 4;
  - в) 2;
  - г) 5.
8. Грошові кошти відображаються в балансі у складі:

- а) необоротних активів;
  - б) оборотних активів;
  - в) власного капіталу;
  - г) поточних зобов'язань.
9. Рахунок, який відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання грошей та здійснення розрахунково-касових операцій за допомогою платіжних інструментів відповідно до умов договору і вимог законодавства України - це:
- а) поточний рахунок;
  - б) депозитний рахунок;
  - в) поточний бюджетний рахунок;
  - г) акредитив.
10. Для відкриття поточних рахунків підприємства подають установам банків такі документи:
- а) перелік матеріально-відповідальних осіб;
  - б) фінансову звітність за останні три роки, бізнес-план розвитку підприємства;
  - в) заяву на відкриття рахунку встановленого зразка, копію свідоцтва про державну реєстрацію в органі виконавчої влади, копію належним чином зареєстрованого статуту;
  - г) заяву про відкриття поточного рахунку, копії належним чином зареєстрованого установчого документа, картки із зразками підписів і відбитка печатки;
  - д) копію документа, що підтверджує взяття підприємства на податковий облік, довідку про реєстрацію в органах Пенсійного фонду України, картку із зразками підписів осіб, яким надано право розпоряджатися рахунком та підписання розрахункових документів.
11. При обробці виписки банку бухгалтеру слід пам'ятати, що:
- а) поточний рахунок для підприємства є активним, а для установи банку – пасивним;
  - б) поточний рахунок для підприємства є пасивним, а для установи банку – активним;
  - в) поточний рахунок і для підприємства, і для установи банку є пасивним;
  - г) поточний рахунок і для підприємства, і для установи банку є активним.
12. Передано готівку з каси в банк:
- а) Д-т 31 К-т 30;
  - б) Д-т 30 К-т 31;
  - в) Д-т 15 К-т 10;
  - г) Д-т 31 К-т 33.
13. Розпорядження обслуговуючому банку про перерахування визначеної суми на рахунок іншого підприємства, оформлене на спеціальному бланку, називається :
- а) об'ява на внесок готівки;

- б) виписка банку;
  - в) платіжне доручення;
  - г) платіжна вимога –доручення.
14. Документ, що видається банком підприємству і відображає рух грошових коштів на поточному рахунку, називається:
- а) грошовий чек;
  - б) виписка банку;
  - в) акредитив;
  - г) платіжне доручення.
15. Аналітичний облік на рахунку 31 здійснюється:
- а) за виписками банку;
  - б) платіжними дорученнями;
  - в) рахунком – фактурою;
  - г) акредитивом.
16. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності визначає:
- а) П(С)БО 10;
  - б) П(С)БО 8;
  - в) П(С)БО 16;
  - г) П(С)БО 9.
17. Готівка, видана у підзвіт, має бути повернена до каси підприємства одночасно з:
- а) наказом про відрядження;
  - б) звітом про використання коштів, наданих на відрядження;
  - в) прибутковим касовим ордером;
  - г) видатковим касовим ордером.
18. Бухгалтерський облік розрахунків з дебіторами ведеться на рахунках:
- а) 50, 51, 52, 53, 60, 62, 63, 64, 65, 67, 68;
  - б) 18, 34, 36, 37, 38;
  - в) класу 7;
  - г) класів 8, 9.
19. Підзвітні особи зобов'язані подати звіт про використання коштів, наданих на відрядження :
- а) наступного робочого дня після повернення з відрядження;
  - б) протягом 3 робочих днів після повернення з відрядження;
  - в) до закінчення третього банківського дня, наступного за днем прибуття до місця постійної роботи.
20. Чи відшкодовуються підзвітним особам витрати на бронювання місць у готелях?
- а) відшкодовуються без будь-яких обмежень;
  - б) відшкодовуються, але у розмірах не більш як 30 відсотків вартості місця за добу;
  - в) відшкодовуються, але у розмірах не більш як 50 відсотків вартості місця за добу;

- г) не відшкодовуються.
21. Підзвітні особи зобов'язані звітувати про витрачання підзвітних сум на виробничі (господарські) потреби:
- а) наступного дня після отримання готівки під звіт;
  - б) наступного робочого дня після отримання готівки під звіт;
  - в) протягом 3 днів після отримання готівки під звіт;
  - г) протягом 2 робочих днів після отримання підзвітної суми.
22. Добові витрати - це:
- а) витрати на харчування;
  - б) витрати на фінансування особистих потреб фізичної особи;
  - в) витрати на харчування та фінансування інших особистих потреб фізичної особи;
  - г) всі кошти, отримані під звіт на відрядження.
23. Термін відрядження не може перевищувати:
- а) в межах України - 40 днів, за кордон - 60 днів;
  - б) в межах України - 30 днів, за кордон - 60 днів;
  - в) в межах України і за кордон - 30 днів;
  - г) в межах України і за кордон - 60 днів.
24. Направлення працівника підприємства у відрядження здійснюється:
- а) керівником підприємства;
  - б) головним бухгалтером;
  - в) касиром;
  - г) вірні відповіді а) і в).
25. Розмір добових витрат в межах України, у разі якщо до рахунку на оплату житла не включено вартість харчування, становить:
- а) 60 грн;
  - б) 0,2 розміру МЗП, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року, в розрахунку за кожен календарний день;
  - в) 0,75 розміру МЗП, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року, в розрахунку за кожен календарний день;
  - г) 280 грн.
26. Юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошей, їх еквівалентів або інших активів – це:
- а) кредитори;
  - б) дебітори;
  - в) підзвітні особи;
  - г) матеріально-відповідальні особи.
27. На якому рахунку ведеться облік розрахунків за довгостроковими позиками банків:
- а) 30;
  - б) 20;
  - в) 60;
  - г) 50?
28. Позиковий капітал банку у грошовій формі, що передається у

тимчасове користування на умовах забезпеченості, повернення, строковості, платності та цільового характеру використання має назву:

- а) кредит;
- б) позика;
- в) дохід;
- г) консолідація.

Практичне заняття № 7-8

Тема 4. Облік необоротних активів

Мета: навчитися класифікувати об'єкти обліку необоротних активів, опанувати особливості їх відображення в обліку.

Питання для опитування:

1. Суть основних засобів, їх класифікація та оцінка.
2. Завдання обліку.
3. Синтетичний та аналітичний облік основних засобів.
4. Облік амортизації (зносу) основних засобів.
5. Нематеріальні активи, суть, склад, оцінка.
6. Облік наявності, руху, та амортизація нематеріальних активів.
7. Облік витрат на закладку та вирощування багаторічних насаджень

Додаткові питання:

1. Методи оцінки основних засобів.
2. Порядок здійснення індексації основних засобів.
3. Первинний облік надходження основних засобів.
4. Відображення в обліку оприбуткування основних засобів.
5. Первинний облік вибуття основних засобів.
6. Відображення в обліку списання основних засобів.
7. Аналітичний і синтетичний облік основних засобів.
8. Інвентаризація основних засобів.
9. Облік нематеріальних активів.

Ключові слова: основні засоби, синтетичний облік, аналітичний облік, облік амортизації, нематеріальні активи, багаторічні насадження.

Keywords: fixed assets, synthetic accounting, analytical accounting, depreciation accounting, intangible assets, perennial plantings.

Для успішного виконання тестових і практичних завдань за темою «Облік необоротних активів» рекомендується опрацювати наступні літературні джерела:

[1-7, 11, 13, 15, 17,18]

Практичні завдання:

Завдання 1

Первісна вартість вантажного автомобіля 850000 грн, його ліквідаційна вартість наприкінці 5-річного терміну експлуатації 20000 грн.

Необхідно навести порядок розрахунку амортизації прямолінійним методом, методом зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості та кумулятивним у формі таблиць.

Таблиця 4.1

Порядок розрахунку амортизації

Звітний період	Первісна вартість	Річна сума амортизації	Накопичений знос	Залишкова вартість
Дата придбання				
Кінець 1 року				
Кінець 2 року				
Кінець 3 року				
Кінець 4 року				
Кінець 5 року				

Відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби» виділяють п'ять методів нарахування амортизації основних засобів:

1) Прямолінійний метод нарахування амортизації:

$$\text{Річна сума амортизації} = \frac{\text{Первісна вартість} - \text{Ліквідаційна вартість}}{\text{Строк корисного використання}}$$

2) Метод зменшення залишкової вартості:

$$\text{Річна сума амортизації} = \text{Залишкова вартість} \times \text{Річний \% амортизації}$$

$$\text{Річний \% амортизації} = 1 - \sqrt[n]{\frac{\text{ліквідаційна} \cdot \text{вартість}}{\text{первісна} \cdot \text{вартість}}}$$

n – кількість років використання об'єкта

3) Метод прискореного зменшення залишкової вартості:

$$\text{Річна сума амортизації} = \text{Залишкова вартість} \times \text{Річна норма амортизації}$$

$$\text{Річна норма амортизації} = \frac{100\%}{T} \times 2$$

T – строк корисного використання

4) Виробничий метод:

$$\text{Місячна сума амортизації} = \text{фактичний місячний обсяг продукції} \times \text{виробнича ставка амортизації}$$

$$\text{Виробнича ставка амортизації} = \frac{\text{первісна вартість} - \text{ліквідаційна вартість}}{\text{обсяг продукції (робіт, послуг), що очікується виробити з використанням об'єкта}}$$

5) Кумулятивний метод:

$$\text{Річна сума амортизації} = \text{вартість, що амортизується} \times \frac{\text{кумулятивний коефіцієнт}}{\text{Кількість років, що залишилися до кінця очікуваного строку використання}}$$

$$\text{Кумулятивний коефіцієнт} = \frac{\text{Сума числа років використання об'єкта}}{\text{Кількість років, що залишилися до кінця очікуваного строку використання}}$$

Нарахування амортизації може здійснюватися з урахуванням мінімально допустимих строків корисного використання основних засобів, встановлених податковим законодавством (крім випадку застосування виробничого методу).

Завдання 2

18 травня 20__ р. комісія ПСП “Маяк” у складі голови (головного агронома Іванченка П.В.) та членів комісії (агронома саду Волошина Д.С., бригадира Сьоміна Ф.І.) здійснила приймання насаджень (яблуні), розташованих на території відділення № 1. Час закладання насаджень 05-18 травня 20__ р., площа — 12 га. Схема насаджень: рядки — 6 х 4; кількість дерев — 4800, стан насаджень оцінено на “добре”, фактичні затрати склали 28360 грн. Присвоєний інвентарний номер 1118.

Необхідно скласти Акт приймання багаторічних насаджень і передачі їх в експлуатацію (ф. № ДБАСГ-1).

Сільгоспоблік, форма № ДБАСГ-1
ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Міністерства аграрної політики України
від 21 лютого 2008 р. № 73

Затверджую

_____ *підпис керівника*
" __ " _____ 20__ р.

Рік	Місяць	Число	Сільгосппідприємство	Код ЄДРПОУ	Акт № __ приймання довгострокових біологічних активів рослинництва (багаторічних насаджень) і передачі їх в експлуатацію	Структурний підрозділ
20__						

Комісія у складі: голови _____ *посада, прізвище, ім'я, по батькові*
і членів комісії _____ *посада, прізвище, ім'я, по батькові*
зробила приймання насаджень, розташованих на території
Час закладання насаджень _____ *рік, сезон закладання*

Код синтетичного обліку		Номер смуги або іншої ділянки	Призначення насаджень	Площа (га) або протяжність смуги (пог. м)	Схема насаджень					Прийняв на рахунок основних засобів, грн, коп.	Інвентарний номер
дебет	кредит				рядки	породи	кількість дерев, чагарників	стан насаджень	фактичні затрати, грн, коп.		

Голова комісії _____

Члени комісії _____

Тестові завдання:

1. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби та інші необоротні матеріальні активи, а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності визначає:
  - а) П(С)БО 9;
  - б) П(С)БО 8;
  - в) П(С)БО 16;
  - г) П(С)БО 7.
2. До основних засобів підприємства належать:
  - а) будинки і споруди, земельні ділянки, машини та обладнання, транспортні засоби, робоча та продуктивна худоба та ін.;
  - б) виробничі запаси, тварини на вирощуванні та відгодівлі, готова продукція, товари та ін.;
  - в) грошові кошти підприємства;
  - г) комп'ютерна програма.
3. Що не включають до первісної вартості основних засобів?
  - а) суми ввізного мита;
  - б) суми, що сплачують постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків);
  - в) витрати на сплату відсотків за користування кредитом на придбання (створення) основних засобів;
  - г) вірні відповіді а) і б).
4. За якою оцінкою основні засоби включаються до валюти балансу:
  - а) первісною вартістю;
  - б) залишковою вартістю;
  - в) переоціненою вартістю;
  - г) відновлювальною вартістю?
5. Дайте визначення амортизації необоротних активів:
  - а) це різниця між первісною вартістю і сумою зносу за весь строк експлуатації об'єкта основних засобів;
  - б) це систематичний розподіл вартості необоротних активів, що амортизується протягом терміну їх корисного використання;
  - в) це зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його визначення або розподілу власниками);
  - г) це сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) після закінчення строку експлуатації необоротних активів.
6. Відновлювальна вартість основних засобів – це:
  - а) собівартість їх придбання або створення;
  - б) вартість відтворення основних засобів в сучасних умовах;
  - в) різниця між первісною вартістю і сумою зносу за весь строк експлуатації об'єкта;
  - г) вартість, яка амортизується.

7. На який об'єкт основних засобів не нараховується амортизація?
- а) робоча і продуктивна худоба;
  - б) земля;
  - в) будинки і споруди;
  - г) багаторічні насадження.
8. Собівартість придбання або створення основних засобів – це їх:
- а) первісна вартість;
  - б) залишкова вартість;
  - в) справедлива вартість;
  - г) відновлювальна вартість.
9. Як визначається в I розділі активу балансу залишкова вартість нематеріальних активів:
- а) різниця між первісною вартістю і зносом нематеріальних активів;
  - б) в сумі переоціненої вартості нематеріальних активів;
  - в) в сумі первісної вартості нематеріальних активів;
  - г) сума первісної вартості і зносу нематеріальних активів?
10. П(С)БО 7 «Основні засоби» передбачено такі методи нарахування амортизації:
- а) прямолінійний і кумулятивний;
  - б) метод зменшення залишкової вартості, метод прискореного зменшення залишкової вартості, виробничий метод;
  - в) податковий метод;
  - г) прямолінійний і кумулятивний, метод зменшення залишкової вартості, метод прискореного зменшення залишкової вартості, виробничий метод.
11. Відповідно до П(С)БО 7 нарахування амортизації основних засобів проводиться:
- а) щоденно;
  - б) щомісячно;
  - в) щоквартально;
  - г) щорічно.
12. Нарухування амортизації нематеріальних активів:
- а) не здійснюється;
  - б) здійснюється протягом всього строку їх корисного використання;
  - в) здійснюється протягом строку їх корисного використання, але не більше 10 років;
  - г) здійснюється протягом строку їх корисного використання, але не більше 20 років.
13. Різниця між первісною вартістю і сумою зносу за весь строк експлуатації об'єкта основних засобів – це їх:
- а) первісна вартість;
  - б) залишкова вартість;
  - в) справедлива вартість;
  - г) ліквідаційна вартість.
14. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації

про нематеріальні активи та її розкриття у фінансовій звітності визначає:

- а) П(С)БО 1;
- б) П(С)БО 8;
- в) П(С)БО 16;
- г) П(С)БО 7.

Практичне заняття №9-10

Тема 5. Облік розрахунків за виплатами працівникам (4 год.)

Мета: вміти розрізняти поняття категорій «оплата праці» та «заробітна плата», розібратися із особливостями організації оплати праці на підприємстві, які підстави для нарахування та виплати заробітної плати працівнику.

Питання для опитування:

1. Організація оплати праці на підприємстві.
2. Склад фонду оплати праці.
3. Оплата відпусток.
4. Оплата за лікарняними листами.
5. Утримання та відрахування із зарплати.
6. Отримання за виконавчими листами.
7. Первинний облік відпрацьованого часу та виконаних норм виробітку.
8. Синтетичний облік розрахунків з оплати праці.

Додаткові питання:

1. Первинний облік праці та її оплата.
2. Аналітичний облік розрахунків з оплати праці.
3. Характеристика розрахунково-платіжної відомості.
4. Облік розрахунків за листками непрацездатності.
5. Розрахунок оплати щорічних відпусток.
6. Синтетичний облік розрахунків з оплати праці.

Ключові слова: заробітні плата, фонд оплати праці, оплата праці, законодавча база, облік оплати праці.

Keywords: salary, wage fund, wages, legal base, payroll accounting.

Для успішного виконання тестових і практичних завдань за темою «Облік розрахунків за виплатами працівникам» рекомендується опрацювати наступні *літературні джерела*: [1-18]

Практичні завдання:

Завдання 1

Посадовий оклад головного агронома 15000 грн. У вересні 21 робочий день. Головний агроном відпрацював 19 робочих днів. Надбавка за стаж – 20%. Нараховано премію 5000 грн.

Необхідно: нарахувати заробітну плату, здійснити утримання, визначити суму коштів до виплати та скласти бухгалтерські проведення (табл. 5.4).

Таблиця 5.1. Господарські операції з обліку оплати праці

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		дебет	кредит	
1.	Нараховано головному агроному за вересень: а) основна заробітна плата за посадовим окладом б) надбавка в) премія г) всього (суму визначити)			
2.	Утримано із заробітної плати ПДФО			
3.	Утримано із заробітної плати Військовий збір			
4.	Утримано внески до Профспілки (1%)			
5.	Нараховано ЄСВ			
6.	Виплачено заробітну плату головному агроному з каси підприємства			
7.	Перераховано ПДФО;			
8.	Перераховано ЄСВ;			
9.	Перераховано військовий збір			

Завдання 2

Бухгалтер Андрійченко А.П. надала листок непрацездатності за період хвороби з 18 по 29 липня (12 календарних днів). Її страховий стаж становить 7 років і 3 місяці. За останні 12 місяців перед хворобою їй нарахували таку заробітну плату та інші виплати:

- зарплату — 84200,00 грн;
- відпускні — 5210,00 грн за дні відпустки з 06.04.2021 р. по 30.04.2021 р. (24 календарних дня);
- матеріальну допомогу разового характеру (Нецільова благодійна допомога – далі НБД) — 3000,00 грн;
- лікарняні — 2300,00 грн за дні хвороби з 09.03.2021 р. по 18.03.2021 р. включно (10 календарних днів).

Необхідно визначити суму допомоги з тимчасової втрати працездатності та скласти бухгалтерські проведення (табл. 5.2).

Звертаємо вашу увагу, що ні суму лікарняних, ні дні хвороби не беруться в розрахунок (час, який не відпрацьовано по одній з 4-х поважних причин). Суму НБД також не беруть до уваги, оскільки вона не обкладається ЄСВ відповідно до постанови КМУ від 22.12.2010 року № 1170.

Таблиця 5.2. Господарські операції з обліку допомоги з тимчасової непрацездатності

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		дебет	кредит	
1.	Нараховано головному бухгалтерові допомогу з тимчасової непрацездатності:			
1.1.	а) за рахунок підприємства			
1.2.	б) за рахунок ФССтн			
2.	Утримано ПДФО			
3.	Утримано Військовий збір			
4.	Надійшли кошти від ФССтн для виплати допомоги			
5.	Отримано кошти в касу для виплати допомоги			
6.	Виплачено допомогу з тимчасової непрацездатності			

Тестові завдання:

1. Основна заробітна плата – це:
  - а) винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові обов'язки);
  - б) винагорода за працю понад установлені норми, за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці;
  - в) форма оплати праці, при якій заробітна плата прямо залежить від кількості виконаної роботи і розміру розцінки за її одиницю;
  - г) форма оплати праці, при якій заробітна плата нараховується по погодинних тарифних ставках, місячних окладах за фактично відпрацьований час.
2. Ставка податку з доходів фізичних осіб в Україні становить:
  - а) 13 %;
  - б) 15 %;
  - в) 18 %;
  - г) 20 %.
3. Виплати у формі винагород за підсумками роботи за рік, премії за спеціальними системами і положеннями, компенсаційні та інші грошові і матеріальні виплати, які не передбачені актами чинного законодавства або які провадяться понад встановлених зазначеними актами норм – це:
  - а) відрядна форма оплати праці;
  - б) основна заробітна плата ;
  - в) додаткова заробітна плата;
  - г) інші заохочувальні та компенсаційні виплати.
4. Форма оплати праці, при якій заробітна плата прямо залежить від кількості виконаної роботи і розміру розцінки за її одиницю:
  - а) відрядна;
  - б) погодинна;
  - в) основна;
  - г) додаткова.

5. Додаткова заробітна плата – це:
- а) винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові обов'язки);
  - б) винагорода за працю понад установлені норми, за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці;
  - в) форма оплати праці, при якій заробітна плата прямо залежить від кількості виконаної роботи і розміру розцінки за її одиницю;
  - г) форма оплати праці, при якій заробітна плата нараховується по погодинних тарифних ставках, місячних окладах за фактично відпрацьований час.
6. Розмір звичайної податкової соціальної пільги (ПСП) закріплено на рівні:
- а) 50% від розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб (в розрахунку на місяць) на 1 січня звітного року;
  - б) 100% від розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб (в розрахунку на місяць) на 1 січня звітного року;
  - в) 50% від розміру мінімальної заробітної плати (в розрахунку на місяць) на 1 січня звітного року;
  - г) 30% від розміру мінімальної заробітної плати (в розрахунку на місяць) на 1 січня звітного року.
7. Розрахунки за виплатами працівникам ведуть на синтетичному рахунку:
- а) 37;
  - б) 63;
  - в) 66;
  - г) 92.
8. Форма оплати праці, при якій заробітна плата нараховується по погодинних тарифних ставках, місячних окладах за фактично відпрацьований час:
- а) відрядна;
  - б) погодинна;
  - в) основна;
  - г) додаткова.
9. Розмір плати за просту, некваліфіковану працю, нижче якого не може проводитись оплата за виконану працівником місячну, годинну норму праці є поняття:
- а) реальної заробітної плати;
  - б) мінімальної заробітної плати;
  - в) номінальної заробітної плати;
  - г) кваліфікованої заробітної плати.
10. В сільському господарстві для нарахування оплати праці за виконання ручних та кінно-ручних робіт застосовують:
- а) Обліковий лист праці та виконаних робіт;
  - б) Обліковий листок обліку простоїв;
  - в) Розрахунково-платіжна відомість;
  - г) Табелі обліку робочого часу.

11. Основними видами утримань із заробітної плати є:
- а) ЄСВ;
  - б) ПДФО;
  - в) ЄСВ, ПДФО, Військовий збір;
  - г) ПДФО, Військовий збір;
12. Основним документом з обліку виходу на роботу і відпрацьованого часу є:
- а) Картка складського обліку;
  - б) Листок непрацездатності;
  - в) Розрахунково-платіжна відомість;
  - г) Табель обліку робочого часу
13. Чи має право працівник, що отримує мінімальну заробітну плату, скористатись податковою пільгою?
- а) так;
  - б) ні;
  - в) так, якщо отримує її офіційно;
  - г) застосування податкової пільги не передбачено чинним законодавством.
14. Дохід, отриманий працівником підприємства, оподатковується:
- а) Податком на дохід фізичних осіб;
  - б) Податком на прибуток;
  - в) ПДВ;
  - г) Єдиним податком.
15. Яким бухгалтерським проведенням відображують нарахування заробітної плати працівників рослинництва?
- а) Д-т 92 К-т 66;
  - б) Д-т 23 К-т 66;
  - в) Д-т 66 К-т 23;
  - г) Д-т 66 К-т 30.

Практичне заняття №11-12

Тема 6. Облік витрат та виходу продукції рослинництва. Обчислення собівартості продукції рослинництва (4 год.)

Мета: вивчити поняття витрат, засвоїти особливості формування собівартості продукції рослинництва.

Питання для опитування:

1. Економічний зміст та завдання обліку витрат виробництва.
2. Собівартість продукції та її складові.
3. Первинний облік витрат та виходу продукції рослинництва.
4. Облік іншого операційного доходу.
5. Обчислення собівартості продукції рослинництва.

Додаткові питання:

1. Склад витрат виробництва, що включаються до собівартості продукції рослинництва.
2. Витрати, що не включаються до собівартості продукції рослинництва.
3. Первинний облік витрат на виробництво продукції рослинництва.
4. Первинний облік доходу продукції рослинництва.
5. Розподіл загальновиробничих та загальногосподарських витрат.
6. Калькуляція собівартості продукції рослинництва.
7. Аналітичний облік витрат і виходу продукції рослинництва.
8. Синтетичний облік виробництва продукції рослинництва.
9. Відображення в обліку операцій, пов'язаних з виробництвом продукції рослинництва.

Ключові слова: виробництво, калькулювання, собівартість продукції, операційний дохід, обчислення собівартості.

Keywords: production, calculation, production cost, operating income, calculation of cost.

Для успішного виконання тестових і практичних завдань за темою **«Облік витрат та виходу продукції рослинництва. Обчислення собівартості продукції рослинництва»** рекомендується опрацювати наступні **літературні джерела**: [1-18].

Практичні завдання:

Завдання 1

Комісія в складі головного агронома Гапонової У.А., бухгалтера матеріального відділу Савчук К.П. провела списання використаних мінеральних добрив і засобів захисту рослин під урожай поточного року з підзвіту бригадира рослинницької бригади Клименко В.С.

Призначення і спосіб внесення добрив — основне, внесено перший раз на незрошуваних землях. До Акта додаються лімітно-забірні картки за № 186, 193, 199, 205 на одержання матеріальних цінностей (ф. № ВЗСГ-1), за якими здійснювалась доставка добрив і засобів захисту рослин зі складу до місць використання (табл. 6.1).

Необхідно за наведеними даними скласти Акт № 26 про використання мінеральних, органічних та бактеріальних добрив і засобів хімічного захисту рослин (ф. № ВЗСГ-3).

Таблиця 6.1. Вихідні дані для складання Акта про використання мінеральних, органічних та бактеріальних добрив і засобів хімічного захисту рослин

Назва добрив, засобів захисту рослин	Відсоток діючої речовини	Одиниця вимірювання	Номер поля, назва культури								
			Підживлення озимої пшениці			Під сівбу цукрового буряка			Під сівбу соняшника		
			внесено на площу, га	кількість (фізична маса), кг	в перерахунок на діючу речовину	внесено на площу, га	кількість (фізична маса), кг	в перерахунок на діючу речовину	внесено на площу, га	кількість (фізична маса), кг	в перерахунок на діючу речовину
Аміачна селітра	34,5	кг	200	9033	3116,4	-	-	-	-	-	-
Суперфосфат	19,5	кг	-	-	-	150	8305	1619	-	-	-
Амофос	11,7	кг	-	-	-	-	-	-	100	4509	527,5
Протруювачі:											
Фурадан	х	л	х		х	х	х	х	100	37,5	х
Вітавак	х	л	200	14,1	х	150	76,5	х	х	х	х

Завдання 2

Комісія в складі головного агронома Іванченка П.В., бухгалтера матеріального відділу Чернової Л.С. 24 квітня 20__р. провела списання саджанців горіхів з підзвіту бригадира рослинницької бригади Шевченко В.І.

Призначення і спосіб посадки — рядковий, на богарних землях.

Інформація щодо площі та витрати садивного матеріалу наведено в табл.6.2.

Таблиця 6.2. Вихідні дані для складання Акта витрати насіння і садивного матеріалу

Назва садивного матеріалу	Номер поля	Площа, га	Витрати садивного матеріалу			
			на 1 га, шт.	на всю площу, шт.	ціна, грн	сума, грн
Саджанці горіхів	1	41	146	?	80,36	?
	2	30	147	?	80,36	?
	3	13,7	232	?	80,36	?

Необхідно за наведеними даними скласти Акт № 17 витрати насіння і садивного матеріалу (ф. № ВЗСГ-4).

Завдання 3

За даними виробничого звіту загальна сума витрат на озиму пшеницю становить 1641570 грн., у тому числі на збирання та скиртування соломи

135420 грн. Одержано 2190 ц зерна та 40 ц зернових відходів (вміст повноцінного зерна в яких складає 60 %), 2795 ц соломи. Визначити фактичну собівартість кожного виду продукції (зерно, зерновідходи, солома).

Тестові завдання:

1. При обчисленні собівартості продукції зернових культур загальну суму витрат (за вирахуванням вартості соломи) розподіляють на зерно і зернові відходи пропорційно до:
  - а) питомої ваги повноцінного зерна, що міститься зерні і в зернових відходах;
  - б) фізичної маси повноцінного зерна та зернових відходів;
  - в) питомої ваги неповноцінного зерна, що міститься в зернових відходах;
  - г) жодна відповідь не вірна.
2. Перелік статей витрат в рослинництві:
  - а) кожне підприємство визначає самостійно;
  - б) наводиться в Законі України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”;
  - в) наводиться в П(С)БО 16 “Витрати”;
  - г) має відповідати переліку статей витрат, наведених у Методичних рекомендаціях з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств № 132.
3. Собівартість 1 ц цукрових буряків (фабричних і маточних) визначають:
  - а) діленням загальної суми витрат виробництва і збирання на масу одержаної від урожаю і оприбуткованої продукції;
  - б) діленням загальної суми витрат виробництва і збирання (за вирахуванням витрат на збирання і транспортування гички) на масу одержаної від урожаю і оприбуткованої продукції;
  - в) діленням загальної суми витрат виробництва і збирання (за вирахуванням витрат на оплату праці) на масу одержаної від урожаю і оприбуткованої продукції;
  - г) множенням загальної суми витрат виробництва і збирання на масу одержаної від урожаю і оприбуткованої продукції.
4. Витрати між стандартною і нестандартною картоплею розподіляють:
  - а) пропорційно до їх фізичної маси;
  - б) пропорційно до вартості продукції за цінами реалізації;
  - в) за нормативно-розрахунковими витратами;
  - г) вказані витрати не розподіляють.
5. Собівартість 1 ц продукції овочівництва відкритого ґрунту визначають розподілом витрат на вирощування і збирання (за винятком вартості насіння і розсади) між окремими видами пропорційно до:
  - а) зайнятої площі;
  - б) тривалості вегетаційного періоду;
  - в) зайнятої площі і тривалості вегетаційного періоду (гектаро-дні);

- г) затрат праці на збирання овочів.
6. При обчисленні собівартості 1 ц грибів враховують:
- а) загальну суму витрат на їх вирощування і збирання;
  - б) загальну суму витрат за вирахуванням вартості відпрацьованого субстрату, виходячи з нормативних витрат на його збирання і вивезення;
  - в) загальну суму витрат на їх вирощування (без витрат на збирання);
  - г) загальну суму витрат за вирахуванням розподілених загальновиборничих витрат.
7. Облік продукції овочівництва, садівництва, картоплі та баштанних культур ведеться у:
- а) Накладній внутрішньогосподарського призначення;
  - б) Щоденнику надходження сільськогосподарської продукції;
  - в) Відомості руху зерна та іншої продукції;
  - г) Акті на сортування і сушіння продукції рослинництва.
8. Первинний облік виходу зерна від урожаю можна здійснювати за такими варіантами:
- а) за допомогою Реєстру, путівок, талонів;
  - б) за допомогою талонів, путівок;
  - в) за допомогою Реєстру, сертифікатів;
  - г) за допомогою Актів.
9. Біологічний актив – це:
- а) тварина або рослина, яка в результаті біологічних перетворень здатна давати сільськогосподарську продукцію та /або додаткові біологічні активи, а також приносити в інший спосіб економічні вигоди;
  - б) матеріальні ресурси (засоби виробництва, предмети споживання), необхідні для забезпечення розширеного відтворення;
  - в) матеріальні та нематеріальні ресурси, які має в своєму розпорядженні підприємство і якими воно користується в господарській діяльності більше одного року;
  - г) немонетарний актив, який не має матеріальної форми.
10. За дебетом рахунка 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва» відображається:
- а) надходження сільськогосподарської продукції;
  - б) вибуття сільськогосподарської продукції внаслідок продажу, переробки, безоплатної передачі;
  - в) дохід від реалізації сільськогосподарської продукції;
  - г) втрати від реалізації сільськогосподарської продукції.

Практичне заняття №13

Тема 7. Суть і призначення фінансів в умовах ринку (2 год.)

Мета: сформувати бачення у здобувача щодо поняття фінансової системи України, її складових.

Питання для опитування:

1. Суть фінансів суспільства.
2. Функція фінансів.
3. Фінансовий механізм і фінансова політика.
4. Грошова система України.
5. Основи організації фінансів підприємств.

Додаткові питання:

1. Мета і завдання бухгалтерського обліку господарської діяльності фермерського господарства.
2. Визначення фінансового результату.
3. Звітність фермерських господарств.

Ключові слова: фінанси, грошова система, грошова політика.

Keywords: finance, monetary system, monetary policy.

Для успішного виконання тестових і практичних завдань за темою «Суть і призначення фінансів в умовах ринку» рекомендується опрацювати наступні *літературні джерела*: [11, 17-19].

Практичні завдання:

Завдання 1

Виконати реферат на одну із тем:

1. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями.
2. Фінансова інформація та її роль в реалізації контрольної функції.
3. Взаємозв'язок розподільної і контрольної функцій фінансів.
4. Дискусійні питання щодо функцій фінансів.
5. Форми фінансового забезпечення відтворювального процесу.
6. Фінанси підприємств як основа фінансів суспільства.
7. Особливості організації фінансів підприємств різних організаційно-правових форм господарювання.
8. Галузеві особливості організації фінансів.
9. Джерела формування фінансових ресурсів підприємств.
10. Фінансова діяльність підприємства, її механізм.
11. Фінансове планування й прогнозування на підприємствах.

Завдання 2.

Дати визначення термінів: фінанси підприємницьких структур, фінансові ресурси підприємств, фінансові відносини підприємств, комерційний розрахунок, неприбуткова діяльність, кошторисне фінансування, доходи підприємства, витрати підприємства, прибуток, збиток.

Тестові завдання:

1. Фінанси – це:
  - а) усі види доходів держави і підприємств;
  - б) еквівалент коштів;
  - в) економічні відносини, що складаються при утворенні, розподілі та використанні грошових фондів;
  - г) всі відповіді вірні.
2. Спочатку термін «financia» означав:
  - а) систему грошових відносин між державою і населенням;
  - б) грошовий платіж;
  - в) фонд коштів;
  - г). податкові надходження в бюджет.
3. Посилення ролі фінансів у ринковій економіці виражається так:
  - а) ускладнення взаємозв'язку між суб'єктами, що господарюють;
  - б) фінанси перестають бути самостійною сферою грошових відносин;
  - в) гроші виконуючи функцію обігу, стають капіталом;
  - г) зниження ролі фінансів на мікрорівні і збільшення їхнього значення на макрорівні.
4. Функція фінансів «утворення доходів» має також іншу назву:
  - а). здійснення витрат;
  - б) розподільча;
  - в) нагромадження капіталу;
  - г) системотворча.
5. Виділити передумови виникнення фінансів:
  - а) глава держави (монарх) став одноосібно розпоряджатися загальнодержавним фондом коштів;
  - б) відторгнення монарха від керування скарбницею внаслідок революційних перетворень;
  - в) виникли системи державних доходів і витрат;
  - г) збори в бюджет здійснювалися у вигляді натуральних податків.
6. Об'єктами фінансових відносин є:
  - а) прибуток, податки, цінні папери;
  - б) валовий суспільний продукт і національний доход;
  - в) грошові доходи;
  - г) держава, підприємства, громадяни.
7. Суб'єктами фінансових відносин є:
  - а) національний доход і валовий суспільний продукт;
  - б) держава, підприємства, громадяни;
  - в) надходження від державних позик;

- г) податки, цінні папери, валюта.
8. Суспільне призначення фінансів:
- а) формування і використання грошових фондів держави за допомогою особливих форм руху вартості;
  - б) рух вартості без участі готівки перерахуванням коштів по рахунках кредитних установ;
  - в) грошові відносини по мобілізації фінансових ресурсів і розпорядження держави;
  - г) грошові відносини, пов'язані з використанням державних засобів на потреби держави.
9. Термін «fінансія» виник:
- а) у 1 ст. до н.е. у Греції;
  - б) у 9-11 ст. у Франції;
  - в) у 13-15 ст. в Італії;
  - г) у 5-4 ст. до н.е. у Китаї.
10. Фінансові ресурси є об'єктом:
- а) аналізу;
  - б) прогнозування;
  - в) планування;
  - г) абстрагування.
11. Фінансові ресурси є об'єктом:
- а) аналізу;
  - б) прогнозування;
  - в) планування;
  - г) абстрагування.
12. Принципи організації фінансів підприємств:
- а) самофінансування;
  - б) виплата дивідендів;
  - в) цільове фінансування;
  - г) екаутинг.
13. Реалізація принципу матеріальної зацікавленості може бути забезпечена?
- а) гідною оплатою праці;
  - б) формуванням фінансових резервів;
  - в) оптимальною податковою політикою держави;
  - г) дотриманням економічно обґрунтованих пропорцій у розподілі чистого прибутку на споживання і нагромадження.
14. Пені, штрафи, неустойки стягуються:
- а). при порушенні договірних зобов'язань;
  - б) при недотриманні економічно обґрунтованих пропорцій у розподілі чистого прибутку;
  - в) при несвоєчасному поверненні позичок;
  - г) при порушенні принципу самофінансування.
15. Капітал, який надається організації (підприємству) в тимчасове користування на умовах платності й зворотності:
- а) акціонерний капітал;
  - б) резервний капітал;
  - в) позиковий капітал;
  - г) власний капітал.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Виникнення та розвиток господарського обліку.
2. Види господарського обліку.
3. Принципи бухгалтерського обліку.
4. Вимірники, що застосовуються в обліку.
5. Предмет бухгалтерського обліку.
6. Господарські засоби і джерела їх формування.
7. Господарські процеси як об'єкт бухгалтерського обліку.
8. Характеристика елементів методу бухгалтерського обліку.
9. Документація як елемент методу бухгалтерського обліку.
10. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
11. Бухгалтерський баланс, його зміст і значення.
12. Структура балансу.
13. Зміни в балансі, зумовлені господарськими операціями.
14. Рахунки бухгалтерського обліку, їх призначення і будова.
15. Подвійний запис, його суть і значення.
16. Синтетичні та аналітичні рахунки.
17. Взаємозв'язок між балансом і рахунками.
18. Документальне оформлення касових операцій на підприємствах.
19. Синтетичний облік касових операцій.
20. Документи, які необхідно оформити для відкриття рахунків банку.
21. Сучасні форми безготівкових рахунків.
22. Бухгалтерська обробка виписок банку.
23. Аналітичний і синтетичний облік операцій на рахунках в банку.
24. Організація синтетичного і аналітичного обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками.
25. Особливості обліку розрахунків по податках і платежах.
26. Облік розрахунків по страхуванню.
27. Облік розрахунків з покупцями і замовниками.
28. Облік розрахунків з підзвітними особами.
29. Облік розрахунків по відшкодуванню матеріальних втрат.
30. Механізм отримання кредиту.
31. Синтетичний і аналітичний облік кредитів банку.
32. Суть та класифікація основних засобів.
33. Методи оцінки основних засобів.
34. Порядок здійснення індексації основних засобів.
35. Первинний облік надходження основних засобів.
36. Первинний облік вибуття основних засобів.
37. Відображення в обліку списання основних засобів.
38. Аналітичний і синтетичний облік основних засобів.
39. Амортизація: суть і порядок нарахування.
40. Облік нематеріальних активів.

41. Особливості обліку довгострокових біологічних активів рослинництва.
42. Первинний облік праці та її оплати.
43. Аналітичний облік розрахунків з оплати праці.
44. Види утримань з оплати праці.
45. Облік розрахунків за листками непрацездатності.
46. Розрахунок оплати щорічних відпусток.
47. Синтетичний облік розрахунків з оплати праці.
48. Склад витрат виробництва, що включаються до собівартості продукції рослинництва.
49. Первинний облік витрат на виробництво продукції рослинництва.
50. Первинний облік виходу продукції рослинництва.
51. Калькуляція собівартості продукції рослинництва.
52. Аналітичний облік витрат і виходу продукції рослинництва.
53. Синтетичний облік виробництва продукції рослинництва.
54. Суть фінансів суспільства
55. Функція фінансів
56. Фінансовий механізм і фінансова політика
57. Грошова система України
58. Основи організації фінансів підприємств.
59. Фінансова звітність сільськогосподарських підприємств.
60. Особливості організації обліку у фермерських господарствах.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бухгалтерський облік (загальна теорія): конспект лекцій в схемах і таблицях: Навчальний посібник [Н. М. Малюга, В. М. Пархоменко] Київ: ТОВ «Видавництво «Консультант», 2017. 66 с.
2. Бухгалтерський облік / Осмятченко В. О., Тесленко Т. І., Герасименко О. М., Титенко Л. В., Скоробагач А. Є., Вавілов В. В. Київ: Простобук, 2017. 552 с.
3. Бухгалтерський облік: у схемах і таблицях: навч.посібник / [Зінченко О.В., Радіонова Н.Й., Хаустова Є.Б. та ін.]; під заг. ред. М. І. Крипник. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 340 с.
4. Верховна рада України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 13.05.2021).
5. Державна служба статистики України України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 13.05.2021).
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> / (дата звернення: 13.05.2021).
7. Мельник, О. І. Боднар О.А. Облік і аудит в галузях АПК [Електронний ресурс] : курс лекцій для здобувачів вищої освіти ступеня "бакалавр" спеціальності 201 "Агрономія" для денної і заочної форм навчання Електрон. текст. дані. Миколаїв : МНАУ, 2019. 66 с.
8. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств затверджені наказом Міністерства аграрної політики і продовольства України від 18 травня 2001 р. № 132. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132555-01/> (дата звернення: 13.05.2021).
9. Методичні рекомендації щодо складання розпорядчого документа про облікову політику державного підприємства та акціонерного товариства, затверджені наказом Міністерства аграрної політики і продовольства України від 22 червня 2016 р. № 217. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0217730-16> (дата звернення: 13.05.2021).
10. Міністерство аграрної політики та продовольства України – URL: <http://minagro.gov.ua> (дата звернення: 13.05.2021).
11. Міністерство фінансів України – URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення: 13.05.2021).
12. Н.Є. Скоробогатова. Бухгалтерський облік: навч. посіб. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2017. 248 с.
13. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 09 грудня 2011 р. № 1591 – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11> (дата звернення: 13.05.2021).

14. Податковий кодекс України: від 2 грудня 2010 р. № 2755 – V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 13.05.2021).

15. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, затверджені наказами Міністерства фінансів України у 1999-2008 рр. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення: 13.05.2021).

16. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. №966 – XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 13.05.2021).

17. Про Державний бюджет України на 2021 рік. № 1082-IX від 15.12.2020. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1082-20> (дата звернення: 13.05.2021).

18. ТОВ «Баланс-Клуб» URL: <https://balance.ua> (дата звернення: 13.05.2021).

19. Фінанси: Навчальний посібник: експрес курс / [Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.] за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 262 с.

Навчальне видання

**ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА
ФІНАНСУВАННЯ**

Методичні рекомендації

Укладачі:

Сіренко Наталя Миколаївна

Боднар Олена Андріївна

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 3

Тираж 25 прим. Зам. №

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.